

ספר האשכול

יסדו רבנו אברהם ב"ר יצחק אב בית דין נ"ע
מנרבונא

יוצא לאור ע"פ כ"י ערוך ומסודר ומוגה ומבואר
ועם מבוא בראשו ע"י

הר"ר שלום אלבעק ז"ל

ערכו והשלימו וגמרו בנו

חנוך אלבעק

חלק ראשון

התוכן

ספר האשכול ח"ב

הקדמה

מבוא	פ"א	פ"ט	הלכות מילה	1
פ"ב	פ"א	פ"י	הלכות ערלה	15
פ"ג	פ"ב	פ"א	הלכות פדיון כרם רבעי	22
פ"ד	פ"ג	פ"א	הלכות כלאים	27
פ"ה	פ"ד	פ"ב	הלכות כלאי בהמה	30
פ"ו	פ"ה	פ"ג	הלכות חסימה	34
	פ"ו	פ"ד	הלכות סירוס	37
	פ"ז	פ"ה	הלכות שעטנו	38
	פ"ח	פ"ו	הלכות חלה	49
	פ"ט	פ"ו	הלכות ראש השנה	59
	פ"י	פ"ו	מסכת יום הכפורים	60
	פ"י	פ"ז	הלכות יין נסך	62
	פ"י	פ"ז	הלכות יו"ט	91
	פ"י	פ"ז	הלכות פסח	92
	פ"י	פ"ז	הלכות ר"ה	94
	פ"י	פ"ז	הלכות יו"ה"כ	97
	פ"י	פ"ח	הלכות סוכה	99
	פ"י	פ"ח	הלכות חולין	105
	פ"י	פ"ח	הלכות סימני בהמה	115
	פ"י	פ"ח	הלכות סימני דגים	117
	פ"י	פ"ח	הלכות סימני ביצים	118
	פ"י	פ"ח	הלכות גיד הנשה	124
	פ"י	פ"ח	הלכות תערובת	125
	פ"י	פ"ח	הלכות נקור	126
	פ"י	פ"ח	הלכות אבר מן החי	129
	פ"י	פ"ח	הלכות מחנות כהונה	130
	פ"י	פ"ח	מסכת עבודה זרה	131
	פ"י	פ"ח	הלכות איסורי תורה	136
	פ"י	פ"ח	הלכות ע"ז	139
	פ"י	פ"ח	הלכות כלי גוים	140
	פ"י	פ"ח	הלכות בשולי גוים	141
	פ"י	פ"ח	הלכות הקדש ונדרים	146
	פ"י	פ"ח	הלכות רבנן	159
	פ"י	פ"ח	הלכות צדקה	163
	פ"י	פ"ח	הלכות טומאת כהנים	174
	פ"י	פ"ח	הלכות תשעה באב	179
	פ"י	פ"ח	מסכת מועד קטן	183
	פ"י	פ"ח	הלכות אבלות	187
	פ"י	פ"ח	הלכות ברכת חתנים	193
	פ"י	פ"ח	לחלות רבנו המחבר	
	פ"י	פ"ח	קורות ספרי רבנו בכלל וס' האשכול	
	פ"י	פ"ח	שבכת"י בפרט	
	פ"י	פ"ח	המחברים אשר השתמשו בס' האשכול	
	פ"י	פ"ח	שם "האשכול" ותכונת הספר	
	פ"י	פ"ח	משפט סדורו של האשכול מה לקח	
	פ"י	פ"ח	מס' העתים ומה השמיט	
	פ"י	פ"ח	מפתח שמות הספרים והסופרים	
	פ"י	פ"ח	והתוארים, המקומות ומלות הזרות	
	פ"י	פ"ח	ספר האשכול ח"א	
	פ"י	פ"ח	בעל קרי וטבילה	1
	פ"י	פ"ח	הנהגת אדם בבקר	8
	פ"י	פ"ח	ברכות השחר	10
	פ"י	פ"ח	פסוקי דזמרה	11
	פ"י	פ"ח	קריאת שמע וברכותיה	12
	פ"י	פ"ח	תפלת השחר	23
	פ"י	פ"ח	גט"י והלכות סעודה	49
	פ"י	פ"ח	ברכת הנסים והודאות	84
	פ"י	פ"ח	לקוטי ה' תפלה	87
	פ"י	פ"ח	תפלת המנחה	89
	פ"י	פ"ח	ק"ש ותפלה של ערבית	92
	פ"י	פ"ח	הלכות צניעות	95
	פ"י	פ"ח	לקוטי ה' ברכות	97
	פ"י	פ"ח	לקוטי ה' ק"ש	100
	פ"י	פ"ח	לקוטי ה' ביהכ"ג	101
	פ"י	פ"ח	לקוטי ה' תפלה	103
	פ"י	פ"ח	ברכת מיני מזונות ופירות	109
	פ"י	פ"ח	הלכות שני וחמשי ותענית	123
	פ"י	פ"ח	ראשי חדשים	140
	פ"י	פ"ח	הלכות ספר תורה	146
	פ"י	פ"ח	קריאת התורה	169
	פ"י	פ"ח	הלכות מזווה	187
	פ"י	פ"ח	הלכות ציצית	203
	פ"י	פ"ח	הלכות תפילין	222
	פ"י	פ"ח	הלכות פדיון הבן	233

בשנת תר"ע הוציא א"א ז"ל, חוברת ראשונה" מספר האשכול שהכיל חמשה גליונות דפוס (עד עמוד 80), אחרי אשר הודיע במכתב גלוי לפני זה בשנת תרס"ט שם' האשכול הנדפס בהלברשטדט (תרכ"ח-ט) איננו האשכול האמיתי כמו שיצא מתחת ידי המחבר. הפולמוס שהתלקח ע"י זה – קונטרס „צדקת הצדיק" להצדיק את טו"ל האשכול הישן, ומחברת „כופר האשכול" לסתור את ההצדקה – גרם שלא עלה ביד א"א ז"ל להמשיך את ההוצאה. ועל זה דאב כל לב מבין וחוקר שהכ"י מאשכול לא יודפס מפני טעמים פרטים של אנשים בעלי השפעה, שמערבים עניינם הפרטים בעניני התורה והמדע. ואני כאשר החלטתי לערוך ולסדר את כתבי א"א ז"ל לדפוס בחרתי בראשונה, עפ"י בקשת הרבה חוקרים, בס' האשכול. והנני מוציא בזה את חלק הראשון ממנו, המכיל כחציו של הספר עם המבוא.

ובנוגע לפנים הספר הלכתי בעקבות א"א ז"ל והדפסתיו עפ"י העתקתו שהעתיק מכ"י כרמולי (= כ"י) המונה בהלברשטדט, אלא שהשויתי את העתקתו לגוף כ"י פאריס (= כ"יפ), וכל החוספות ותקונים שעשיתי עפ"י הכ"י הזה הקפתי כסימנים כאלה < >. ומה שהוספתי ותיקנתי מסכרה או עפ"י ספרים אחרים נחתי בחצאי ריבוע []. ועל תכונת כתבי-היד ראה במבוא עמוד כ"א ולהלן.

לדאבוני לא מצאתי הערות. מאת א"א ז"ל אלא לרפים אחרים (עד עמ' 92), והדפסתי אותן כמו שהן, ומה שהוספתי אני הקפתי בחצאי ריבוע. ומצד 92 ואילך כל ההערות הן שלי. ולא הארכתני כהן ולא הרביתי בציונים, אלא רמזתי על מה שלדעתי נחוץ הוא כדי לרעת מקורות הספר ולהבין דבריו וחשתלשלות החלכת. ואם לפעמים יראה אולי שדברי חס למותר, ידע נא תקורא שלא כתבתיים אלא מפני שראיתי שטעו בחכנת הספר או שגלו בו פנים שלא כחלכת. אבל בכלל קיצרתי בחגחות, וכ"ש שלא הלכתי בדרך המבארים לתחלות באילן גדול ולכתוב חידושים על התלמוד שהובא בפנים הספר. ועוד זאת עשיתי שציינתי בחערות את השינויים מכ"י פאריס, אבל רק אלה שיש להם איזה ערך לחכנת הענין או לגירמות בתלמוד וכדומה, והשאר וכן הטעיות הרבות שבכ"י הזה לא ציינתי.

המבוא כתב א"א זיל לפני חמשה ועשרים שנה בערך, אבל כנראה לא גמרו, כי הניח כמה פעמים דפים חלקים בכונה לחשלים ולהוסיף. ובהערות לאשכול העיר בכמה מקומות שכתב על זה במבוא, ולא נמצא לפני (ע' לדוגמה משיב במבוא צד פ"ט). וגם טעת כתיבת המבוא עד עתה נדפסו הרכה מאמרים על ענינים שרן בהם, וכן נתגלו כתבים שלא נודעו למחבר, ועל כן הוכרחתי לערוך ולעבר אותו, להשמיט ולהוסיף עליו כפי ידיעותי בענינים אלו. וכל מה שהוספתי נתון בין שני חצאי רבוע. ועוד אעיר שהדפים מהספר המצוינים במבוא ובהערות הם דפי כ"י כרטולי שנרשמו בהוצאה. והמספרים מצוינים העמודים שבהוצאה זו.

סניא חרצ'ד, ברלין.

חנוך אלבעק